

Uchwała Nr 152/2024
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 6 listopada 2024 r.
dotycząca projektu ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej (druk nr 664)

Po rozpatrzeniu, na wniosek Marszałka Sejmu (z dnia 24 września 2024 r., nr SPS-WP.020.219.5.2024), rządowego projektu **ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej** (druk nr 664), stosownie do art. 329 ust.1 pkt 1 w związku z ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U.2023 r. poz. 742, z późn. zm.), Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego opiniuje **pozytywnie** przedłożony projekt z następującymi uwagami.

Przedłożony do zaopiniowania druk nr 664 obejmuje *projekt ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej* oraz projekty 13 rozporządzeń (337 stron łącznie z uzasadnieniami i OSR).

Celem regulacji jest podniesienie poziomu ochrony ludności w Rzeczypospolitej Polskiej w sytuacji wystąpienia różnego rodzaju zagrożeń, np. klęski żywiołowej, oraz przygotowanie do realizacji zadań obrony cywilnej w czasie stanu wojennego lub w czasie wojny.

W projekcie ustawy określono m.in. organy i podmioty realizujące zadania ochrony ludności i obrony cywilnej, zasady funkcjonowania systemu wykrywania zagrożeń, ostrzegania, powiadamiania i alarmowania o zagrożeniach, zasady użytkowania i ewidencjonowania oraz warunki techniczne obiektów zbiorowej ochrony oraz finansowanie ochrony ludności i obrony cywilnej. Dotyczy on różnych aspektów sytuacji kataklizmów, stanu wojennego i wojny.

Projekt ustawy jest kompleksowy, wypełnia zobowiązania, które są wyrażone w art. 5 i art. 38 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, i jest obecnie bardzo potrzebny. Wskazuje na konieczność przygotowaniu organów administracji publicznej do realizacji zadań ochrony lub obrony ludności, a obywateli do odpowiedniego zachowania się w sytuacji zagrożenia. Zaproponowane przepisy obejmują rozległy obszar, Rada Główna zgłasza poniżej uwagi odnoszące się jedynie do zagadnień dotyczących sektora nauki i szkolnictwa wyższego.

W tym obszarze zadania otrzymują przede wszystkim Akademia Pożarnicza i uczelnie służb państwowych podległa ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych – w *zakresie szkolenia, ćwiczenia i edukacji z ochrony ludności i obrony cywilnej* (art. 13). Rada Główna podaje pod rozwagę możliwość rozszerzenia wykazu jednostek realizujących szkolenia np. w zakresie ratownictwa medycznego, o uczelnie nadzorowane przez Ministra Zdrowia.

Zasadna powinna być także możliwość skorzystania w sytuacji zagrożeń z całego systemu służby zdrowia, co wymagałoby przygotowania szpitali państwowych, zarówno klinicznych, jak i tych powiatowych, przynajmniej w stopniu podstawowym. Zapewnienie w czasie wojny

np. leczenia chirurgicznego bez uwzględnienia powszechnej służby zdrowia, wcześniej odpowiednio przygotowanej, nie będzie zwyczajnie możliwe.

W pracach Rządowego Zespołu Ochrony Ludności (art. 16) przewiduje się udział Dyrektora jedynie Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego, określonego jako podmiot ochrony ludności (art. 17). Rada sugeruje rozważenie, by w pracach tego Zespołu uczestniczył także przedstawiciel ministra do spraw transportu.

Uczelnie publiczne, instytuty badawcze oraz instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz mają udzielać wsparcia technicznego jedynie w zakresie systemów łączności (art. 76). Rada Główna dostrzega możliwość szerszego wykorzystania jednostek naukowych, np. wskazując jakie zadania badawczo-rozwojowe mają realizować jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze podległe poszczególnym ministerstwom.

Odrębnym zagadnieniem jest zapewnienie budowli ochronnych (schronów, ukryć i miejsc doraźnego schronienia) na obszarach i w budynkach jednostek naukowych. Problem dotyczy przede wszystkim kampusów uczelnianych, w większości spełniających warunek art. 100. ust. 4 (o pojemności powyżej 120 osób). Jednostki nauki i szkolnictwa wyższego nie są obecnie w stanie spełnić warunków dotyczących budowli ochronnych wymienionych w projektach rozporządzeń (np. *w sprawie warunków wyznaczania budynków użyteczności publicznej, w których zapewnia się budowle ochronne* oraz *w sprawie kryteriów uznawania obiektów budowlanych lub ich części za budowle ochronne*). Rada proponuje, aby po zebraniu odpowiednich danych, przeprowadzenia audytu gotowości do obrony, uruchomić program inwestycyjny w celu dostosowania lub stworzenia niezbędnej infrastruktury.

Ze względu na wagę problematyki Rada Główna podkreśla potrzebę dyskusję na temat konieczności przygotowania obywateli oraz organów i podmiotów administracji do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.

Uchwałę otrzymuje Marszałek Sejmu i Minister Nauki.

Przewodniczący

Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys